

PROPOSTA PEDAGÒGICA DE DEPARTAMENT. EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Curs acadèmic: 2024-2025		4t ESO	Departament: VALENCIÀ
1. Concreció curricular de la matèria:		<p>El Reial Decret 217/2022, pel qual s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària obligatòria, considera que per a complir finalitats d'aquesta etapa educativa cal que l'alumne progrese en el grau de desenvolupament de les competències que d'acord amb el perfil d'eixida de l'ensenyament bàsic ha d'haver assolit en acabar secundària.</p> <p>El Perfil d'eixida de l'ensenyament bàsic s'ha dissenyat tenint en compte la Recomanació del Consell de la UE relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, els reptes de la UNESCO i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de l'ONU, per tal de garantir que l'alumnat que supere amb èxit la secundària estiga capacitat per a activar els aprenentatges que li permeten respondre davant dels desafiaments als quals haurà d'enfrontar-se al llarg de la seua vida. Es tracta de saber mobilitzar continguts, habilitats i actituds per poder actuar i solucionar necessitats presents en la realitat.</p> <p>Aquests assoliments que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugua progressar amb èxit en el seu itinerari formatiu i encarar-se als principals reptes i desafiaments globals i locals són les competències clau.</p> <p>De l'adaptació de les competències clau establides en la Recomanació del Consell de la UE, la LOMLOE estableix les següents:</p> <ul style="list-style-type: none">CCL: competència en comunicació lingüísticaCP: competència plurilingüeCMCT: competència matemàtica i competència en ciència i tecnologiaCD: competència digitalCPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendreCC: competència ciutadanaCE: competència emprenedoraCCEC: competència en consciència i expressió culturals <p>Hem de tenir en compte la transversalitat de totes les competències clau, que s'adquireixen i es desenvolupen en totes les àrees i matèries. A més, per tal de definir-les, el Reial Decret 217/2022 ha establert un conjunt de descriptors operatius, que són el referent, juntament amb els objectius de l'etapa, per a les competències específiques de cada matèria.</p>	
1.1 Elements curriculars del nivell:		Pel que fa a l'especial vinculació a la nostra matèria, ens centrarem en la competència en comunicació lingüística (CCL) i la competència plurilingüe (CP).	

COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o les llengües de signes per a pensar i per a aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

En completar l'ensenyament bàsic l'alumne o l'alumna...

CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.

CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a lliure privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.

CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

COMPETÈNCIA PLURILINGÜE (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per

a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

En completar l'ensenyament bàsic l'alumne o l'alumna...

CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

**1.1.1 Competències
específiques**

Competència específica núm. 1: Multilingüisme i interculturalitat

Criteris d'avaluació

1.1 Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals.

1.2 Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori.

1.3 Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús.

1.4 Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús

- Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn
- Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
- Variació lingüística
- Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
- Aproximació a les llengües de signes
- Reflexió interlingüística
- Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
- Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
- Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.3 Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.

llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.

1.5 Formular generalitzacions, amb progressiva autonomia, sobre aspectes del funcionament de les llengües, a partir de la manipulació, la comparació i la transformació d'enunciats, així com també de la formulació d'hipòtesis i la cerca d'exemples, fent ús del metallenguatge específic i consultant diccionaris, manuals i gramàtiques.

- L'expressió de la subjectivitat en textos.
- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

Competència específica núm. 2: Comprensió oral i multimodal

Criteris d'avaluació

2.1 Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat.

2.2 Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa.

2.3 Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor.

Sabers bàsics

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius
- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.3 Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.
- L'expressió de la subjectivitat en textos.
- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.

- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

2.4 Comunicació i interacció oral

G1: Comprensió oral:

- Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant.
- Valoració de la forma i el contingut del text.

Competència específica núm. 3: Comprensió escrita i multimodal

Criteris d'avaluació

3.1 Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.

3.2 Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtenir informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.

3.3 Identificar les tipologies textuais i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text.

3.4 Localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera autònoma, de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

3.5 Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a la cerca, selecció, gestió i edició de la informació, en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, contrastar i valorar la informació de fonts diverses, atenent el context i la intenció comunicativa, i utilitzar-la citant-ne les fonts i respectant els principis de propietat intel·lectual.

Sabers bàsics

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius
- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.3. Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.
- L'expressió de la subjectivitat en textos.
- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.

- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

2.5 Comprensió escrita

- Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.
- Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.
- Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.
- Valoració de la forma i el contingut del text.

Competència específica núm. 4: Expressió oral

Criteris d'avaluació

4.1 Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema.

4.2 Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor.

4.3 Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.

4.4 Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interés acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat intel·lectual.

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús

- Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn
- Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
- Variació lingüística
- Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
- Aproximació a les llengües de signes
- Reflexió interlingüística
- Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
- Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
- Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius
- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.3. Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.
- L'expressió de la subjectivitat en textos.

- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

2.4. Comunicació i interacció oral

G2: Expressió oral

- Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada
- Adequació a l'audiència i al temps d'exposició

- Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal
- Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal.

Competència específica núm. 5: Expressió escrita i multimodal

Criteris d'avaluació

5.1 Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

5.2 Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.

5.3 Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

5.4 Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús

- Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn
- Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
- Variació lingüística
- Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
- Aproximació a les llengües de signes
- Reflexió interlingüística
- Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
- Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
- Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius
- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori

- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.3. Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.
- L'expressió de la subjectivitat en textos.
- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

2.6. Expressió escrita i multimodal

- Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textuallització, revisió i correcció.
- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.
- Presentació cuidada de les produccions escrites.
- Elements gràfics i paratextuals.
- Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.

Competència específica núm. 6: Interacció oral, escrita i multimodal

Criteris d'avaluació

6.1 Interactuar oralment, amb autonomia, sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, per mitjà de diferents suports, utilitzant un vocabulari ric, correcte i no discriminatori, i implicant-se de manera activa i reflexiva amb una actitud dialogant i d'escolta per a la construcció d'un discurs comú consensuat.

6.2 Identificar i rebutjar, de manera autònoma, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.

6.3 Utilitzar estratègies, de manera autònoma, per a la gestió dialogada de conflictes en l'àmbit personal, educatiu i social.

6.4 Interactuar en textos escrits i multimodals complexos de manera asíncrona i síncrona amb autonomia, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors, amb adequació, coherència, cohesió, correcció i un vocabulari ric i no discriminatori.

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús

- Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn
- Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
- Variació lingüística
- Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
- Aproximació a les llengües de signes
- Reflexió interlingüística
- Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
- Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
- Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius

- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.4 Comunicació i interacció oral

G1: Comprensió oral

- Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant.
- Valoració de la forma i el contingut del text G2: Expressió oral
- Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada
- Adequació a l'audiència i al temps d'exposició
- Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal
- Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal.

G3: Interacció oral

- Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere
- Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal
- Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional

2.5 Comprensió escrita

- Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.

- Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.
- Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.
- Valoració de la forma i el contingut del text.

2.6 Expressió escrita i multimodal

- Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció.
- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.
- Presentació cuidada de les produccions escrites.
- Elements gràfics i paratextuals.
- Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.

Competència específica núm. 7: Mediació oral, escrita i multimodal

Criteris d'avaluació

7.1 Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents, sobre assumptes diversos de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

7.2 Comprendre, comunicar, descriure i parafrasejar textos d'una certa complexitat en diferents suports, o explicar conceptes, de manera oral o escrita, combinant el seu repertori lingüístic (L1-L1, L1-L2, L2-L1).

7.3 Seleccionar i aplicar, de manera autònoma, estratègies de simplificació, adaptació i reformulació de la llengua, que faciliten la comprensió i expressió oral i escrita de la informació en diferents llengües del seu repertori lingüístic (L1-L1, L1- L2, L2-L1).

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús

- Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn
- Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
- Variació lingüística
- Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
- Aproximació a les llengües de signes
- Reflexió interlingüística
- Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
- Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
- Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives

2.1 Sabers comuns

- Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
- Tipologies textuais i gèneres discursius
- Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
- Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
- Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
- Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
- Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació

2.3. Reflexió sobre la llengua

- La implicació de l'emissor en els textos.
- L'expressió de la subjectivitat en textos.
- Adequació del registre a la situació de comunicació.
- Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.
- Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
- Ús coherent de les formes verbals en els textos.
- Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions.
- Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
- Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
- Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
- Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
- Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
- La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques.
- Formes gramaticals i funcions sintàctiques.

- Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
- Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
- Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.

2.4 Comunicació i interacció oral

G1: Comprensió oral

- Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant.
- Valoració de la forma i el contingut del text G2: Expressió oral
- Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada
- Adequació a l'audiència i al temps d'exposició
- Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals
- Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal
- Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal.

G3: Interacció oral

- Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere
- Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal
- Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional

2.5 Comprensió escrita

- Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.

- Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.
- Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.
- Valoració de la forma i el contingut del text.

2.6 Expressió escrita i multimodal

- Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció.
- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.
- Presentació cuidada de les produccions escrites.
- Elements gràfics i paratextuals.
- Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.

Competència específica núm. 8: Lectura autònoma

Criteris d'avaluació

8.1 Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.

8.2 Deixar constància del propi itinerari lector i cultural, explicant els criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i les experiències lectores.

8.3 Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu i social, i relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural.

Sabers bàsics

Bloc 3: Lectura i literatura

3.1. Hàbit lector

- Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos.
- Identitat lectora: valoració crítica dels textos i sobre la pròpia pràctica de lectura.
- Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits.
- Ús de la biblioteca escolar i pública. Circuit literari i lector.
- Participació en actes culturals.
- Estratègies per a la recomanació de lectures.

Competència específica núm. 9: Competència literària

Criteris d'avaluació

9.1 Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne.

9.2 Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.

9.3 Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura.

9.4 Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.

9.5 Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.

9.6 Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.

Sabers bàsics

Bloc 3: Lectura i literatura

3.2. Literatura

- Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que inclouen la presència d'autores i autors.
- Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries
- Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.
- Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries.
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura.
- Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.
- Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
- Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació).

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

Instruments de recollida d'informació

Quant als instruments d'avaluació, és fonamental tindre en compte el progrés de cada alumne i alumna. L'avaluació valorarà les habilitats socials i les competències clau desenvolupades per l'estudiant durant el curs, i tindrà en compte, entre altres aspectes, les característiques de l'alumnat (nivell acadèmic inicial, habilitats digitals prèvies, competència lingüística de partida...), els recursos de què disposa (econòmics, accés a la tecnologia...) o el tipus de continguts que s'han de treballar.

Per tot això, els instruments d'avaluació del llibre i de les activitats i situacions d'aprenentatge proposades pel professorat són variats, s'adapten a les característiques de cada alumne i alumna i atenen a la diversitat de l'aula.

Blocs de sabers bàsic: Llengua i ús, Estratègies comunicatives, Educació literària

- Proves
- Activitats escrites per desenvolupar sabers ús llengua i estratègies comunicatives concretes
- Activitats en grup a classe, orals o escrites
- L'enregistrament i la revisió de les produccions discursives usant estratègies textuais o sabers bàsics.
- Les exposicions orals usant estratègies textuais o sabers bàsics.
- Activitats orals per desenvolupar sabers bàsics

Lectura prescriptiva trimestral:

- Es podrà fer a partir d'una prova oral o escrita: tertúlia literària, exposició, booktràiler...

Lectures voluntàries: Es podrà fer a partir d'una prova oral o escrita: tertúlia literària, exposició, booktràiler...

Procés de treball i actitud

Criteris de qualificació qualitativa i quantitativa

La LOMLOE proposa una avaluació contínua, formativa, integradora, diferenciada i per competències, que ha de tindre com a objectiu la consecució dels objectius generals de l'etapa i les competències claus previstes al Perfil d'eixida.

L'avaluació continua entén l'avaluació com un procés i no una fita. Fer un seguiment constant del ritme i els avanços de cada alumne i del grup permet intervenir, corregir i millorar el procés de formació, adoptant les mesures de reforç o adaptacions pertinents.

L'avaluació formativa va estretament lligada a l'avaluació contínua. L'observació atenta del procés d'aprenentatge és fonamental per detectar les dificultats i millorar els processos d'aprenentatge i ensenyament. Una de les ferramentes més adequades per desencadenar les habilitats cognitives de l'alumnat és l'**autoavaluació**.

L'avaluació integradora permet anar més enllà de les competències específiques de la matèria. L'avaluació es planteja com a eina transversal, de totes les matèries, i que integra també totes les competències clau.

L'avaluació diferenciada ha de tindre en compte la diversitat i avaluar a partir dels criteris establerts a les adaptacions curriculars. L'enfocament s'ha de centrar en la millora del procés d'aprenentatge segons les característiques individuals.

L'avaluació per competències implica adquirir els sabers bàsics, és a dir, els coneixements, destreses i actituds que de forma conjunta permeten assolir les competències que cal mobilitzar per enfrontar-se i resoldre amb èxit una situació d'aprenentatge.

Respecte a les **situacions d'avaluació**, qualsevol expressió del coneixement de l'alumnat és avaluable, és a dir, les mateixes situacions d'aprenentatge ens aportaran les dades que faciliten un adequat seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge. Per això, el paper de l'avaluació és essencial i haurà d'estar present en tota situació d'aprenentatge, en què destacarà la seua dimensió formativa i formadora i tindrà especial rellevància l'autoavaluació i la coavaluació.

- Enregistrament i la revisió de les produccions discursives.
- Exposicions orals
- Audiovisuals proposats

- **Qualificació qualitativa:** rúbriques d'avaluació.
- **Qualificació quantitativa:** a partir dels instruments d'avaluació. Les competències específiques s'han agrupat per blocs que tindran el pes en la nota que s'indica:

BLOC	CE	Percentatge de la nota
Multilingüisme, interculturalitat i gramàtica	CE1. Multilingüisme i interculturalitat.	20%
Comunicació oral	CE2. Comprensió oral i multimodal CE4. Expressió oral CE6. Interacció oral CE7. Mediació oral	20%
Comunicació escrita	CE3. Comprensió escrita i multimodal. CE5. Expressió escrita i multimodal. CE6. Interacció escrita i multimodal. CE7. Mediació escrita i multimodal	20%
Competència lectora	CE8. Lectura autònoma	10%
Competència literària	CE9. Competència literària	20%
Competència social i ciutadana (actitud)		10%

- En les produccions escrites es penalitzaran les faltes d'ortografia amb -0.05 per falta no repetida, fins a un màxim de 2,5 punts per producció.

- En cas de no arribar al 4 en l'**examen de lectura** s'obté un 0 en la competència lectora i es perd la meitat de la nota de les competències: CPSAA i CCEC.

- Els llibres de **lectura voluntaris** poden apujar fins a un 10 % (0'5 % d'un llibre; 10 % = 2 llibres) en les competències: CPSAA i CCEC sempre que s'aprove el trimestre.

La nota final de l'avaluació s'obté amb els percentatges assenyalats.

Per aprovar el curs la nota final del curs s'obté de la mitjana ponderada de les notes de les 3 avaluacions, amb els següents percentatges:

- 1a avaluació: 20%
- 2a avaluació: 30%
- 3a avaluació: 50%

Es valorarà la progressió de l'alumne o l'alumna en la consecució de les competències específiques per a determinar la nota final.

- La recuperació de pendents es durà a terme de la següent forma: l'alumnat que tinga pendent la matèria del curs anterior, es considerarà que l'ha superada si aprova les 2 primeres avaluacions del curs actual. En cas contrari haurà de presentar-se a la prova escrita de pendents.

Mesures de resposta educativa per a la inclusió

La Llei de Plurilingüisme 4/2018, la Resolució del 5 de juny de 2018 d'Acollida lingüística, l'Ordre 20/2019 del 30 d'abril d'Inclusió de l'alumnat, la Resolució de 10 de setembre de 2020 sobre Participació del personal extern i dels agents comunitaris i les resolucions anuals d'inici de curs sobre el funcionament dels centres, són els referents normatius del protocol d'acollida lingüística i inclusió.

L'objectiu del professorat és que tot l'alumnat adquireisca el nivell mínim per a assolir els objectius generals de l'etapa i les competències clau.

L'alumnat presenta diversitat d'interessos, de motivacions i de capacitats, per tant, s'hi ha de donar una atenció diferenciada i individualitzada. Aquesta es concreta en una sèrie de mesures curriculars i de presa de decisions.

Algunes de les mesures que tenim a l'abast per a atendre la diversitat són:

- Adequar els objectius generals a la realitat del centre, fer una selecció de continguts significativa i seqüenciar-los de manera més coherent.
- Potenciar l'aprenentatge significatiu, buscant referències amb la vida quotidiana i donant de finalitat les tasques que es proposen.
- Fomentar el treball en equip, de manera que ningú quede exclòs i que interactuen alumnes amb perfils diferents.
- Seleccionar els materials d'acord amb les necessitats de l'alumnat, utilitzant una gran diversitat de recursos didàctics com, per exemple, els que facilita Accés: recursos sonors i audiovisuals, activitats digitals autocorrectives, enllaços web, presentacions creades amb ferramentes com Genially, concursos elaborats amb Kahoot!
- Integrar l'avaluació com a part del procés d'aprenentatge, perquè l'alumnat conega què es valora i què i com es pot millorar.
- Enriquir el currículum, en el cas d'alumnes amb altes capacitats.

Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat nouvingut

Les aules són un reflex de la diversitat de la societat actual i de les diferències pròpies dels individus que integren els diferents col·lectius. El reconeixement de la diversitat en les habilitats i les expectatives dels alumnes i de les alumnes constitueix un principi fonamental que ha de regir l'acció educativa en l'ensenyament bàsic, la finalitat del qual és assegurar la igualtat d'oportunitats de tots els alumnes davant

de l'educació, i posar els mitjans per a evitar el fracàs escolar i el risc d'abandonament del sistema educatiu.

L'atenció a la diversitat ha de ser entesa com el conjunt d'actuacions educatives adreçades a donar resposta a les diferents capacitats, ritmes i estils d'aprenentatge, motivacions i interessos, situacions socials, culturals, lingüístiques i de salut de l'alumnat. Aquestes mesures han d'orientar-se a assolir els objectius i les competències establides per a l'Educació Secundària Obligatòria i s'han de regir pels principis de qualitat, equitat i igualtat d'oportunitats, normalització, integració i inclusió escolar, igualtat entre dones i homes, no-discriminació, flexibilitat, accessibilitat i disseny universal, i cooperació de la comunitat educativa.

La matèria de Valencià: Llengua i Literatura té com a eix constructiu bàsic en aquest curs el reconeixement de la diversitat de l'alumnat, i la integració de mesures, metodologies i components que permeten al professorat abordar amb garanties la diversitat de les seues aules. Aquest pla d'atenció a la diversitat es concreta en diferents components:

Hi ha l'alumnat amb un nivell normal de l'ESO, però també bastants alumnes que hi accedeixen amb deficiències en el domini de la redacció adequada, cohesionada i coherent de textos, i sobretot amb un nivell ortogràfic baix o molt baix. Pensem que l'alumnat ha patit les conseqüències educatives de la pandèmia; també que s'incorpora al Centre alumnat provinents de diferents centres. En alguns grups, hi ha un perfil d'alumnat concret amb necessitats específiques, però és un grup reduït d'alumnat. Aquest alumnat rebrà un reforç basat en fulls de repàs de conceptes lèxics, gramaticals i ortogràfics, però sobretot d'expressió oral i escrita. En el cas que hi haja algun alumne/a Nouvingut i que haja d'aprendre de zero Valencià, el professorat adaptarà en l'aula els seus materials.